כו: אין מקדישין פרק שביעי ערכין

איבעיא להו בעלים ביובל שני. פירוש לרבי אליעזר כאחר דמו לא תא שמע [1]לא יגאל יכול לא תהא גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה אימת אילימא ביובל ראשון אמאי אינה גגאלת [6] אחוזה נמי הויא אלא פשיטא ביובל שני ולמאן אי לרבי יהודה ורבי שמעון לכהנים נפקא אלא לאו לרבי [2] אליעזר ושמע מינה בעלים ביובל שני כאחר דמו ותסברא רבי יהודה ורבי שמעון האי עוד מאי דרשי ביה אלא הכא במאי עסקינן בשדה שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא [3] [2]ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחה הימנו ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ [7] מה תלמוד לומר לאשר קנהו שדה שיצאה לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ת"ל לאשר קנהו ואיצטריך למיכתב לא יגאל ואיצטריך למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרא כלל [8] כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קיהבי בעלים דמי אבל הכא דיהבי בעלים דמי [9] (6) דתיקום בידיהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה (6) ת"ש ר' אליעזר אומר גאלה בעלים ביובל שני יוצאה לכהנים ביובל א"ל רבינא לרב אשי האנן לא תנן הכי רבי אליעזר אומר איבעיא להו. לרבי אליעזר דאמר [כה:] ביובל שני כת גאולה היא אם לא גגאלה כראשון: **בעלים ביובל שני לאחר דמו.** ואי פריק לה יוצאה מידו לכהנים: **או לא.** כאחר דמו אלא כי היכי דאילו פרקה ביובל ראשון הוה קיימא בידיה השתא נמי קיימא בידיה: **לכהנים נפקא.** וביובל שני לאו כת גאולה היא כלל: **מתני' הנוקף שדה מאביו ומת מאביו** [10] **כו' הרי היא כשדה אחוזה.** שהרי עד שלא הקדישה נפלה לו בירושה הלכך אם בא לפדותה פודה בית כור בני פלעים כשדה אחוזה ואם לא גאלה הוא וגאלה אחר יוצאה לכהנים ביובל: **כשדה מקנה.** דבתר שעה שהקדישה אזלינן הלכך אם בא לפדותה פודה כשוויה כדין שדה מקנה ואם לא גאלה הוא וגאלה אחר מחתת לו ביובל שהרי בשעה שהקדישה לא היה נופה שלו דעתידה היא לחזור לאביו ביובל כדין שאר מכירות וכשאר מקדיש שדה מקנה הוא שהגואלה מיד גזבר ממזירה ביובל לאשר לו אחוזת הארץ דהיינו אביו וזה יורש את כח אביו: **שדה מקנה.** שהקדישה וגאלה אחר אינה יוצאה לכהנים ביובל אלא למי שמכרה למקדישה: **שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.** וקרקע זו לא היתה שלו אלא עד היובל: **מקדישין לעולם.** מפרש בגמ'(6): **וגואלין לעולם.** אם הקדיש כהן קרקע ירושתו גואלה אפי' לאחר היובל דכתיב (וקרא כה) גאולת עולם תהיה לגויס: **גמ' רבי מאיר סבר קנין פירות.** שהיתה קנויה לו לבן בתיו אביו לפירות לאכול הפירות ולא לגופה שהרי עתיד לחזור ביובל כקנין הגוף דמי הלכך כי מת אביו עד שלא הקדישה אי לא אשמועינן קרא דמיהו כשדה אחוזה ה"א דלאו שדה אחוזה היא מיתת אביו היתה קנויה לו הילכך איצטריך קרא לרבי אבל הקדישה בעודה שדה מקנה ואח"כ מת אביו לא רבינא לן קרא דמיהו אחוזה אלא שדה מקנה היא: **ורבי יהודה ורבי שמעון סברי לאו כקנין הגוף דמי.** וכי מת אביו קודם שהקדישה הוא דקא ירית לה לגופה ושדה אחוזה היא והלכך להאי לא איצטריך קרא לרבוי דהא אחוזה גמורה היא שבחיי אביו לא היתה קנויה לו וכי אתא קרא להקדישה ואח"כ מת אביו דאע"ג דבשעת הקדש הואי שדה מקנה השתא דמת אביו קודם פדיון שדה אחוזה היא: **כקנין הגוף דמי.** ולמת אביו ואח"כ הקדישה נמי איצטריך קרא: והכא

איבעיא להו בעלים ביובל שני כאחר דמו או לא תא שמע [1]לא יגאל יכול לא תהא גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה אימת אילימא הכא במאי עסקינן בשדה שיצאה לכהנים והקדישה כהן ואתו בעלים למיפרקה ס"ד אמינא לא תיפרוק שתהא כשדה מקנה ת"ל עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה והתניא [3] [2]ישוב השדה לאשר קנהו מאתו יכול יחזור לגזבר שלקחה הימנו ת"ל לאשר לו אחוזת הארץ [7] מה תלמוד לומר לאשר קנהו שדה שיצאה לכהנים ומכרה כהן והקדישה לוקח וגאלה אחר יכול תחזור לבעלים הראשונים ת"ל לאשר קנהו ואיצטריך למיכתב לא יגאל ואיצטריך למיכתב לאשר קנהו דאי כתב רחמנא לא יגאל דלא קא הדרא כלל [8] כתב רחמנא לאשר קנהו ואי כתב רחמנא לאשר קנהו דלא קיהבי בעלים דמי אבל הכא דיהבי בעלים דמי [9] (6) דתיקום בידיהו כתב רחמנא לא יגאל ואי כתב רחמנא לא יגאל ולא כתב עוד הוה אמינא לא תיפרוק כלל כתב רחמנא עוד לכמות שהיתה אינה גגאלת אבל גגאלת שתהא לפניו כשדה מקנה מאי הוי עלה (6) ת"ש ר' אליעזר אומר גאלה בעלים ביובל שני יוצאה לכהנים ביובל א"ל רבינא לרב אשי האנן לא תנן הכי רבי אליעזר אומר איבעיא להו בעלים ביובל שני כאחר דמו ליה לא בעלים ביובל שני אינה יוצאה לכהנים ביובל א"ל רבינא לרב אשי אף אנן נמי תנינא ר' אליעזר אומר [10] אין הכהנים נכנסין לתוכה עד שיגאלנה אחר א"ל אי ממתני' ה"א בעלים ביובל שני כאחר דמו קמ"ל: **מתני'** [11]הלוקח שדה מאביו ומת אביו ואח"כ הקדישה הרי היא כשדה אחוזה הקדישה ואח"כ מת אביו הרי היא כשדה מקנה דברי ר"מ רבי יהודה ור"ש אומרים הרי היא [9] כשדה אחוזה שנאמר [1] [3]אם משדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שהיא ראויה להיות שדה אחוזה [2]שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים ביובל שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו [6] [2]הכהנים והלוים מקדישין לעולם וגואלין לעולם בין לפני היובל בין לאחר היובל: **גמ'** [5]תנו רבנן מנין ללוקח שדה מאביו והקדישה ואחר כך מת אביו מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה ת"ל ואם [5](משדה) מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה דברי רבי יהודה ורבי שמעון רבי מאיר אומר מנין ללוקח שדה מאביו ומת אביו ואחר כך הקדישה מנין שתהא לפניו כשדה אחוזה ת"ל ואם משדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו שדה שאינה שדה אחוזה יצאת זו שהיא שדה אחוזה [6] לימא בהא קא מיפלגי דר"מ סבר [7]קנין פירות כקנין הגוף דמי ר' יהודה ור"ש סברי קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי אמר רב נחמן בר יצחק בעלמא לר"ש ור"י קנין פירות כקנין הגוף דמי והכא

מסורת הש"ס

(א) ל"ה מן. לפי גי' רש"י סס). (ב) ניטין מח. (לעיל יד. כ"כ מנ:). (ג) (אח סדהן). (ד) (מכת קלה: וס"ג). (ה) (לקמן כז:). (ו) ל"ל דדרשינן, (ז) אבל לא גאלה אחר מיד הנוכר ולא נתחלקה כו'. (ח) (בלאתו ל"ק). (ט) (וע"פ תוס' כ"ב כ: ד"ה קנין).

הגהות הב"ח

(א) גב' דיהבי בעלים ומי תיקום כל"ל ואות ד' נמחק: (ב) שם מאי הוי עלה ל"ג ר"ל ל"ה איבעיא הנ"ל בסקומה עומד:

רבינו גרשום

גאלה בעלים ביובל שני. לרבי אליעזר בעלים כאחר דמו ויוצאה שוב לכהנים או לא דמו לגאלה אחר: ת"ש לא יגאל עוד כו' אלא פשיטא ביובל שני. וגגאלת שתהיה לפניו כשדה מקנה שתוזרת לכהנים ביובל כדרבתיב לכהן תהיה: גבי אלמא דבעלים ביובל שני כאחר דמו: ותיסברא הכי. ומדחי ליה דליבא לפשטא טעמא פהבא: מאי הוי עלה אמר רבא ת"ש. דתנינן ברייתא בפירוש דבאחר דמו ריא אומר כו': אי ממתני' הוה אמינא כו'. קס"ל ברייתא דלאו כאחר דמו: יצאת זו שהיא ראויה להיות שדה אחוזה. שכיון שאילו לא קנאה היתה נופלת לפניו בירושה והויא שדה אחוזה השתא נמי דאע"ג דהקדישה ואח"כ מת אביו הויא שדה אחוזה: המקדיש שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים ביובל שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. שהיא אחוזתו של מוכר וחוזרת לו ביובל: רבי מאיר סבר קנין פירות כקנין הגוף דמי: דהלוקח שדה מאביו אין לו בחיי אביו אלא הפירות ורבי מאיר סבר קנין פירות כקנין הגוף דמי הלכך כי הקדישה בחיי אביו הרי היא כשדה מקנה דכשם שהפירות שלו כך קנה הגוף ושוב אינה ראויה להיות שדה אחוזתו אלא דין שדה מקנה יש לה: ורבי יהודה ור' שמעון סברי. קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי. הלכך אפרי הרי היא כשדה אחוזה שראויה להיות שדה אחוזה: בעלמא בכל דוכתא במי שכתב כל נכסיו לבנו לאחר מותו שניהם אינם יכולין למכור כלומר לר' יהודה ור' שמעון קנין פירות כקנין הגוף דמי.

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פ"ד מהלכות ערכין הל' מח:
כה ב מיי' שם הלכה טו:
בו ג מיי' שם הלכה מח:

תורה אור השלם

1. ואם לא יגאל את השדה ואם מכר את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד:
2. בשנת היובל ישוב השדה לאשר קנהו מאתו לאשר לו אחזת הארץ:
3. ויקרא כה כד
3. ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחוזתו יקדיש לה': ויקרא כז כב

שיטה מקובצת

(א) נגאלת שדה אחוזה: (ב) לר' אליעזר וכצ"ל בכל העמוד: (ג) יהתניא בשנת היובל ישוב: (ד) הארץ יאמר לאשר לו אחוזת הארץ מה: (ה) כלל אבל הכא דקא הדרא תיהדר לכיה קמא כתב: (ו) דמי תיקום בידיהו: (ז) רבי אליעזר אומר לעולם אין: (ח) רבי אליעזר אומר לעולם אין: (ט) בשדה ב"ב דף ע"ב: (י) שנאמר ואם את שדה: (יא) אחוזה. אא) ס"א ואילו ר"י ור"ש בת אביו ואחר כך הקדיש לא צריך קרא לימא כו': יב) הנוכר אבל הכא דלא:

(ה) וכ"ה בגירסת בנינין נקף מ"ח) ובכ"ב נקף ע"ב ע"ג) אבן תתים) בכ"ב סס כתבו דלפי הסוגיא דכ"ב סס ת"ש לגחזם כן ע"ש:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com